

Beslut om införande av ett automatiserat beslutsförfarande: Första uppehållstillstånd för studier

Beslut

Migrationsverket inför ett automatiserat beslutsförfarande vid avgörande av ansökningar om första uppehållstillstånd för studier. Från och med datumet för införandet ersätter detta beslut om införande det beslut om samma beslutsförfarande som godkändes 22.5.2024 (MIG-2414515).

I det automatiserade beslutsförfarandet avgörs ansökningar där kunden har ansökt om uppehållstillstånd för att studera vid en högskola som examensstuderande eller utbytesstuderande som omfattas av tillämpningsområdet för EU-direktivet 2016/801 och uppehållstillstånd beviljas i enlighet med ansökan och ingen mer omfattande helhetsbedömning krävs för att avgöra ärendet.

Förfarandet införs 3.6.2026. En ansökan som blivit anhängig 19.10.2023 eller senare kan avgöras automatiserat.

Vid beslutsfattandet tillämpas det beslut om införande som är i kraft vid tidpunkten för avgörandet samt behandlingsreglerna.

Motivering

Inledning

Migrationsverket har genom detta beslut om införande bedömt förutsättningarna för att införa automatiserat beslutsförfarande. När automatiserat beslutsförfarande införs har man beaktat lagligheten hos behandlingen av personuppgifter och tillgodoseendet av den registrerades rättigheter, de lagstadgade villkoren för automatiserat beslutsförfarande, införandet av beslutsförfarandet samt det förfarande som ska iakttas i anslutning till detta.

Dessutom har man beaktat förutsättningarna i förvaltningslagen (434/2003), utlänningslagen (301/2004) och lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018, nedan forskar- och studerandelagen) för att behandla och avgöra ansökningar om första uppehållstillstånd för studier.

Behandling av personuppgifter

Migrationsverket behandlar personuppgifter för de ändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020). Personuppgifter behandlas i samband med behandling av, beslut om och övervakning av utlänningars inresa och utresa samt vistelse.

Enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen (EU 2016/679, nedan dataskyddsförordningen) grundar sig behandlingen på fullgörande av en rättslig förpliktelse.

Förutsättningar för automatiserat beslutsförfarande enligt förvaltningslagen

Bestämmelser om förutsättningarna för att avgöra ärenden automatiserat finns i förvaltningslagen. Enligt 53 e § i förvaltningslagen kan en myndighet avgöra ett ärende automatiserat när ärendet inte omfattar omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall. Ett ärende kan också avgöras automatiserat när en tjänsteman eller någon annan som handlägger ärendet har bedömt de omständigheter som ingår i ärendet och som förutsätter prövning från fall till fall. Automatiserade avgöranden ska grundas på behandlingsregler som myndigheten har utarbetat med stöd av tillämplig lag och förhandsprövning.

Migrationsverkets automatiserade beslutsfattande grundar sig på normer och regler. Myndigheten ska på förhand göra en prövning av vilka ärenden som kan avgöras automatiserat. Bland de ärenden som myndigheten behandlar ska myndigheten också identifiera sådana ärenden som till sina väsentliga drag upprepas på samma sätt (s.k. typfall) och som enligt myndighetens bedömning alltid bör avgöras enligt samma regel. Migrationsverket har på förhand prövat vilka av de ansökningar som detta beslut om införande gäller som kan avgöras automatiserat så att slutresultatet är ett lagenligt beslut.

Som ovannämnda typfall bland ansökningarna om uppehållstillstånd för studier har Migrationsverket identifierat ansökningar som lämnats in av studerande som omfattas av tillämpningsområdet för EU-direktivet 2016/801 och som kommer att studera vid högskolor som examensstuderande eller utbytesstuderande. I det automatiserade beslutsförfarandet avgörs ansökningar där uppehållstillstånd beviljas i enlighet med ansökan och ärendet kan avgöras utan någon mer omfattande helhetsbedömning. Migrationsverket har utarbetat behandlingsregler enligt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen) för ärenden som ska avgöras automatiserat. Behandlingsreglerna omfattar de villkor utifrån vilka det bedöms om förutsättningarna för att bevilja uppehållstillstånd och avgöra ärendet uppfylls. Behandlingsreglerna omfattar också de villkor utifrån vilka ansökan styrs till en tjänsteman för behandling. Tjänstemannen bedömer och avgör då de omständigheter som kräver prövning från fall till fall och kan i vissa fall enligt egen prövning sända ärendet tillbaka till det automatiserade beslutsförfarandet.

I behandlingsreglerna fastställs dessutom avgränsningar av typfallen så att avgörandet av ärendet alltid överförs till en tjänsteman. Avgränsningarna

grundar sig på ett behov av antingen en mer omfattande helhetsbedömning eller registeranteckningar av teknisk natur som kräver åtgärder av tjänsteman. Till exempel om sökanden har hörts enligt 64 § i utlänningslagen i samband med inlämningen av ansökan om uppehållstillstånd eller om mottagaren av ansökan har gjort en behandlingsanteckning i ärendet, faller ansökan utanför automatiserat avgörande på grund av helhetsbedömningen.

Automatiserat avgörande har vidare begränsats till ansökningar som blivit anhängiga via Migrationsverkets e-tjänst och lämnats in utomlands. Automatiserat avgörande påverkas också av följande begränsningar på basis av vilka ansökan faller utanför automatiserat avgörande:

- Studierna har inletts 45 dygn före beslutsfattandet.
- Sökandens familjemedlem ansöker om uppehållstillstånd samtidigt.
- Sökanden deltar i EU:s rörlighetsprogram under den period för vilken sökanden ansöker om tillstånd.
- Tillståndet ansöks för en period som är längre än studierättens längd eller bara för en kort tid.
- Sökanden saknar en giltig studierätt.

Om den sökande har en spärrmarkering, faller ansökan utanför avgränsningen för automatiserat avgörande. De uppgifter som omfattas av en spärrmarkering ska behandlas med iakttagande av särskild försiktighet, varför den automatiserade behandlingen av uppgifterna har begränsats.

Migrationsverket har vid utarbetandet av behandlingsreglerna beaktat att ansökan inte kan avgöras automatiserat förrän den som ansöker om uppehållstillstånd har identifierat sig personligen och inte heller förrän de nödvändiga granskningarna av myndighetsregistren har gjorts.

I det automatiserade beslutsförfarandet använder Migrationsverket inte sådan logik som grundar sig på artificiell intelligens i stället för regler. Det beslut som fattas automatiserat grundar sig på de lagstadgade förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd som kan programmeras in som behandlingsregler i Migrationsverkets elektroniska ärendehanteringssystem för utlänningsärenden.

I 53 f § i förvaltningslagen föreskrivs om rättsskyddsförutsättning. Enligt rättsskyddsförutsättningen kan ett avgörande som gäller en fysisk person träffas automatiserat endast om personen som avgörandet gäller till alla delar får begära omprövning av beslutet genom en omprövningsbegäran som behandlas hos den myndighet som har fattat beslutet eller hos en myndighet som hör till samma personuppgiftsansvarige som den beslutande myndigheten. Detta förutsätts dock inte om en parts yrkande, som inte rör någon annan part, godkänns genom ett automatiserat avgörande.

Utifrån detta beslut om införande avgör Migrationsverket automatiserat ansökningar där det yrkande som sökanden har lagt fram godkänns i enlighet med ansökan och ansökan inte har avgränsats ur det automatiserade avgörandet i enlighet med det som beskrivs ovan i dokumentet. Automatiserat avgjorda ansökningar om uppehållstillstånd för studier gäller alltid endast en part och därmed kan besluten fattas utan omprövningsbegäran.

I 53 g § i förvaltningslagen föreskrivs om meddelande om automatiserat avgörande. I ett automatiserat avgörande som träffas med stöd av detta

beslut om införande antecknas att ärendet har avgjorts automatiserat på det sätt som avses i 53 e § i förvaltningslagen. Beslutet innehåller information om adressen till Migrationsverkets webbsida där detta beslut om införande är tillgängligt.

Förutsättningar enligt informationshanteringslagen för införande och användning av automatiserat beslutsförfarande

I 6 a kap. i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen) föreskrivs om dokumentering, kvalitetssäkring, kvalitetskontroll och införande av automatiserade beslutsförfaranden samt om hur tjänsteansvaret för det automatiserade beslutsfattandet riktas.

Enligt 28 a § i informationshanteringslagen ska myndigheten dokumentera uppgiftsfördelningen mellan de personer som ansvarar för fullgörandet av de skyldigheter som hänför sig till införande och användning av automatiserat beslutsförfarande. Dessutom ska myndigheten säkerställa att behandlingsreglerna dokumenteras så att deras lagenlighet kan påvisas. Av behandlingsreglerna ska det framgå hur det säkerställs att beslutsförfarandet är icke-diskriminerande, hur ärendet utreds tillräckligt och korrekt samt hur avgörandet motiveras eller varför det inte behöver motiveras. Myndigheten ska säkerställa att det i minst fem år från det att ett ärende har avgjorts kan påvisas vilka behandlingsregler som tillämpats vid det automatiserade avgörandet av ärendet och i vilka faser av behandlingen av ärendet en fysisk person har deltagit. Migrationsverket har genom separata föreskrifter dokumenterat vem som ansvarar för att skyldigheterna fullgörs.

Migrationsverket har utarbetat omfattande behandlingsregler för det automatiserade beslutsförfarandet. Migrationsverket har i behandlingsreglerna beaktat kraven i informationshanteringslagen. Behandlingsreglerna har utarbetats så att kraven på god förvaltning och de grundläggande rättigheterna tillgodoses i den automatiserade ärendehantering. I behandlingsreglerna beskrivs hur en ansökan om uppehållstillstånd behandlas och hur beslutet meddelas. Behandlingsreglerna beskriver hur en tjänsteman behandlar ansökan, när granskningen av en viss omständighet förutsätter tjänstemannens prövning och under vilka förutsättningar ansökan kan sändas tillbaka till det automatiserade beslutsförfarandet.

Utifrån behandlingsreglerna kan det påvisas att det har funnits förutsättningar för att införa automatiserat beslutsförfarande enligt de lagar som nämns i detta beslut om införande.

Migrationsverket har dessutom säkerställt att det i minst fem år från det att ett ärende har avgjorts kan påvisas vilka behandlingsregler som tillämpats vid det automatiserade avgörandet av ärendet och i vilka faser av behandlingen av ärendet en tjänsteman har deltagit.

Enligt 28 b § i informationshanteringslagen ska en myndighet innan ett automatiserat beslutsförfarande införs och när förfarandet ändras under användningstiden säkerställa att förfarandet motsvarar den dokumentation som avses i 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen, det vill säga de

behandlingsregler som utarbetats för förfarandet. Dessutom ska myndigheten säkerställa ett gott språkbruk i automatiserat upprättade handlingar som ges till en part och att de centrala åtgärderna inom kvalitetssäkringen har dokumenterats.

Migrationsverket har före införandet säkerställt att behandlingsreglerna är ändamålsenliga och att det utvecklade automatiserade beslutsförfarandet motsvarar den utarbetade dokumentationen. En separat rapport har utarbetats om testningen av behandlingsreglerna och testningsresultaten. I samband med testningen har ett gott språkbruk säkerställts i de handlingar som utarbetas för parten i den automatiserade verksamhetsprocessen, såsom beslutsdokumentet. Enligt 28 c § i informationshanteringslagen ska en myndighet övervaka kvaliteten och innehållets felfrihet i ärenden som avgörs automatiserat.

Migrationsverket har dokumenterat hur kvalitetskontrollen genomförs efter att beslutsförfarandet har införts. Kvalitetskontrollen genomförs enligt planen genom ett slumpmässigt urval av ansökningar för manuell granskning. Migrationsverket har dessutom dokumenterat hur behandlingen och hanteringen av eventuella felsituationer genomförs.

Förutsättningar enligt forskar- och studerandelagen och utlänningslagen

Enligt 27 § i forskar- och studerandelagen fattar Migrationsverket beslut om att bevilja uppehållstillstånd för studier när förutsättningarna för beviljande av tillstånd uppfylls. Enligt 3 § i forskar- och studerandelagen tillämpas bestämmelserna i utlänningslagen på inresa, utresa, vistelse och arbete, om inte något annat föreskrivs i forskar- och studerandelagen.

Automatiserat avgörande av ansökningar om uppehållstillstånd för studier grundar sig på de behandlingsregler som Migrationsverket utarbetat i enlighet med forskar- och studerandelagen och utlänningslagen. Behandlingsreglerna har utarbetats så att det automatiserade beslutsförfarandet i varje ärende som avgörs automatiserat leder till ett slutresultat som överensstämmer med dessa lagar.

Dataskyddslagstiftning

Dataskyddsförordningen förutsätter en nationell lagstiftning om automatiserade enskilda beslut. Enligt artikel 22 i dataskyddsförordningen ska den registrerade ha rätt att inte bli föremål för ett beslut som enbart grundas på automatiserad behandling. Förbudet mot automatiserat beslutsfattande tillämpas dock inte om beslutet tillåts enligt unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av och som fastställer lämpliga åtgärder till skydd för den registrerades rättigheter, friheter och berättigade intressen.

I Finland trädde lagstiftningen om automatiserat avgörande inom den offentliga förvaltningen i kraft 1.5.2023. Migrationsverket följer denna lagstiftning när det inför automatiserade beslutsförfaranden. Den rättsliga grunden för lagstiftningen om automatiserat avgörande finns i 8 b kap. i förvaltningslagen och 6 a kap. i informationshanteringslagen. Genom

lagstiftningen bekräftas de skyddsåtgärder som ska iakttas i det automatiserade beslutsfattandet. Bestämmelserna i förvaltningslagen ger myndigheterna behörighet att fatta automatiserade beslut på de villkor som fastställs i kapitlet.

Rätt att kräva att en människa deltar i behandlingen av uppgifter

Enligt dataskyddsförordningen omfattar skyddsåtgärderna för automatiserade beslut bland annat att den registrerade har rätt att kräva att en människa deltar i behandlingen av uppgifterna.

En omprövningsbegäran som avses i 53 f § i förvaltningslagen kan anses vara en lämplig dataskyddsrättslig skyddsåtgärd som uppfyller de nämnda kraven. Om omprövningsbegäran inte har föreskrivits, uppfylls rättsskyddsförutsättningen också av ett lagstadgat rättsmedel som är jämförbart med en omprövningsbegäran. Enligt 53 f § 2 mom. i förvaltningslagen ska omprövningsbegäran inte tillämpas om en parts yrkande, som inte rör någon annan part, godkänns genom ett automatiserat avgörande. När en parts yrkande godkänns på det sätt som begärts kan parten inte längre anses ha behov av dataskyddsrättsligt skydd för att få beslutet behandlat av en människa (RP 145/2022, s. 158).

Det har inte föreskrivits om omprövningsbegäran i Migrationsverkets ärenden. Den skyddsåtgärd som dataskyddsförordningen förutsätter genomförs så att ansökningar om första uppehållstillstånd för studier avgörs automatiserat, om uppehållstillstånd beviljas i enlighet med ansökan.

Information om automatiserat beslutsförfarande och förhandsinformation

Dataskyddsförordningen och den nationella lagstiftningen omfattar bestämmelser enligt vilka den registrerade ska informeras om när ett beslut som gäller honom eller henne fattas eller kan fattas automatiserat. Bestämmelser om informationsskyldigheten och dithörande förfaranden finns i artikel 12–14 i dataskyddsförordningen. Om ett ärende avgörs automatiserat ska det enligt 53 g § i förvaltningslagen framgå av beslutet att ärendet har avgjorts automatiserat samt var det beslut om införande som avses i 28 d § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen finns att tillgå.

I samband med införandet av det automatiserade beslutsförfarandet har Migrationsverket i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen säkerställt att den som ansöker om uppehållstillstånd informeras på förhand. Den som ansöker om uppehållstillstånd får den nödvändiga informationen om att ärendet kan avgöras automatiserat både via e-tjänsten och på Migrationsverkets webbplats. När den som ansöker om uppehållstillstånd börjar fylla i ansökan om uppehållstillstånd för studier i Migrationsverkets e-tjänst Enter Finland, informeras han eller hon samtidigt om att ärendet kan avgöras automatiserat enligt de behandlingsregler som är i kraft vid beslutstidpunkten. Informationstexten innehåller ännu inget ställningstagande till om den aktuella ansökan avgörs automatiserat, eftersom detta ännu inte kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt när ansökan lämnas in. Den som ansöker om uppehållstillstånd underrättas om att mer information om automatiserat avgörande finns på Migrationsverkets webbplats.

På sin webbsida migri.fi/sv/automatiserat-beslut informerar Migrationsverket om automatiserade beslut, grunderna för att använda automatiserat beslutsförfarande och annat som är viktigt med tanke på kundens rättigheter. På webbsidan publiceras också beslutet om införande. Webbsidan fungerar som myndighetens kontaktinformation och innehåller information om närmare kontaktkanaler för eventuella tilläggsuppgifter och begäran om information.

I beslut som fattats automatiserat meddelas också att ärendet har avgjorts automatiserat och var det beslut om införande som avses i 28 d § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen finns att tillgå.

Barnets ställning

Enligt 6 § i utlänningslagen ska särskild uppmärksamhet fästas vid barnets bästa samt vid omständigheter som hänför sig till barnets utveckling och hälsa i beslutsfattande som gäller ett barn som är yngre än 18 år. Enligt Migrationsverkets anvisning om tillståndsförfarandet kan även en minderårig sökande lämna in en ansökan, men vårdnadshavarens samtycke till att barnet flyttar till Finland ska alltid bifogas till ansökan. Vårdnadshavarens samtycke kontrolleras som en del av behandlingen av ansökan, och barnets bästa bedöms i samband med det.

Det automatiserade beslutsförfarandet riktas inte särskilt till barn, utan besluten kan avse lika väl myndiga som omyndiga personer. Behandlingen grundar sig alltid på lag, och jämlikhetsprincipen ska iakttas vid beslutsfattandet.

Handlingar som ligger till grund för beslutet

Beslutet grundar sig på de handlingar med vilka Migrationsverket har uppfyllt de förutsättningar för införande av automatiserat beslutsförfarande som föreskrivs i informationshanteringslagen.

- Föreskrift om uppgiftsfördelningen mellan de personer som ansvarar för fullgörandet av skyldigheterna enligt informationsförvaltningslagen (MIG-2425377 ja MIG-2537405)
- Beskrivning av behandlingsreglerna på hög nivå (MIG-2616826)
- Plan för kvalitetssäkring (MIG-2616927)
- Plan för kvalitetskontroll (MIG-2616928)

Lagringstid

Enligt 28 d § i informationshanteringslagen bevaras detta beslut om införande i minst fem år från ingången av det kalenderår som följer på det år då det automatiserade beslutsförfarandet togs ur bruk.

Ändringssökande

Detta beslut om införande får inte överklagas genom besvär (6 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019)).

Mer information

Mer information om automatiserat beslutsförfarande fås per e-post på adressen migri@migri.fi.

Direktör

Pauliina Helminen

Ledande sakkunnig

Niklas Hämäläinen

Handlingen har undertecknats elektroniskt i ärendehanteringssystemet. Migrationsverket 01.06.2026 klo 08:56. Underteckningen kan verifieras hos registratorskontoret.